

Projev
Speech
Discours

Brusel 20.1. 2009

Projev Petra Nečase, ministra práce a sociálních věcí, v Evropském parlamentu 20.1.

Představení priorit a programu CZ PRES ve Výboru EMPL místopředsedou vlády a ministrem práce a sociálních věcí panem Petrem Nečasem

Vážený pane předsedo,

dámy a pánové,

je pro mě velkou ctí, že mohu vystoupit zde, na půdě Evropského parlamentu, který jsem vždy považoval a považuji za instituci nezastupitelného významu pro reprezentaci názorů občanů Evropské unie. Oceňuji zejména práci Výboru pro zaměstnanost a sociální věci a věřím, že až dosud dobrá spolupráce s tímto výborem bude pokračovat i v době našeho předsednictví.

Své vystoupení rozdělím do tří částí. Nejprve bych Vás rád seznámil s prioritami českého předsednictví a s některými významnými akcemi, které se v průběhu našeho předsednictví uskuteční. Ve druhé části bych rád vyjádřil postoj předsednické země k některým aktuálním dokumentům a návrhům legislativních a nelegislativních opatření v oblasti práce, zaměstnanosti a sociálních věcí. Omezím se zejména na ty, které by měly podle našeho názoru reagovat na hospodářskou krizi, ale současně mohou vyvolávat i různé názory a často

kontroverzní diskusi. Třetí část svého vystoupení bych chtěl věnovat diskusi a odpovédím na Vaše otázky.

České předsednictví začíná ve složité době a následuje po velice úspěšném francouzském předsednictví v Radě EU. Jestliže francouzské předsednictví názorně ukázalo potenciál Evropy v mezinárodní politice, my bychom nyní chtěli ukázat potenciál Evropy i v ekonomické oblasti. Jsme totiž toho názoru, že jen silná a konkurenceschopná evropská ekonomika bude generovat více nových a lepších pracovních míst a bude také moci nabízet lidem, kteří to skutečně potřebují, dostatečnou sociální ochranu.

Našimi prioritami jsou tři hlavní oblasti. Především, ekonomicky silná a konkurenceschopná Evropa, která dokáže rychle a bezpečně reagovat na globální konkurenci, demografické změny a na vzniklé hospodářské obtíže. Druhou oblastí je energetika. Půjde nám o to, abychom dokázali vytvořit rovnováhu mezi energetickou bezpečností, konkurenceschopností a ochranou životního prostředí. Ve třetí oblasti budeme klást důraz na to, aby Evropa byla otevřená okolnímu světu a přitom i bezpečná. Půjde nám především o boj s organizovaným zločinem, o posílení transatlantické spolupráce s USA a navázání kontaktů s novou americkou administrativou, o posilování východní dimenze vnější politiky EU a další krok v rozšiřování EU, zejména na Západním Balkánu.

O sektorových prioritách v oblasti práce, zaměstnanosti a sociálních věcí jsem již s mnohými z Vás hovořil při různých příležitostech. Mohu zde připomenout například, podle mého názoru velice prospěšné, setkání se zástupci Vašeho výboru v Praze loni v listopadu. Proto jen ve stručnosti. V rámci našeho sektoru hovoříme o čtyřech prioritních tématech. Půjde nám především o odstranění všech překážek volnému pohybu pracovníků v rámci EU. Dalším úkolem na který se chceme zaměřit bude zvyšování zaměstnanosti a pružnosti trhu práce s využitím obecných zásad flexibilitoty. V sociální oblasti budeme usilovat o horizontální podporu rodiny a konečně čtvrtým tématem, na které se chceme zaměřit budou sociální služby, jako nástroj aktivního sociálního začleňování i jako příležitost zaměstnání. V každém případě nám půjde o hledání a nalezení optimálních řešení v rychle se měnících podmínkách.

Na takto uvedené priority a témata navazují i jednotlivé konkrétní akce našeho předsednictví. Pokud jde o náš resort, tak na programu máme tři zasedání Rady EU pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele (EPSCO).

Ministry práce a zaměstnanosti jsem pozval ve dnech 22. – 24. ledna na neformální setkání do Luhačovic. Mimochodem, Luhačovice jsou malé lázeňské městečko, velmi romantické, ve kterém pobývala řada významných lidí z uměleckého i společenského života a já věřím, že se zde bude líbit i mým hostům. Ministři pro rodinu se sejdou na neformálním setkání v Praze, která se chystá je přivítat ve dnech 4. a 5. února. Kromě toho se uskuteční další dvě pravidelná zasedání Rady EPSCO v březnu a v červnu v Bruselu.

Hlavním tématem neformálního setkání ministrů práce a zaměstnanosti bude mobilita pracovníků v širším slova smyslu, to znamená nejen geografická, ale i profesní mobilita a mobilita osob na okraji trhu práce zpět na pracovní trh. Chceme poukázat na to, že míra mobility pracovníků v Evropě je ve srovnání se světem na poměrně nízké úrovni, a že

kontakt: Jana Říhová, tisková mluvčí pro předsednictví, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
tel.: +420 221 922 249, GSM: +420 725 761 147 ; e-mail: jana.rihova@mpsv.cz , www.mpsv.cz
www.eu2009.cz

uvolnění trhu práce je nejlepším způsobem, jak na aktuální potřeby tohoto trhu reagovat. S ministry bych také rád projednal aktuální otázky týkající se revize směrnice o pracovní době. Řešení této otázky považuji za jednu z nejdůležitějších agend našeho předsednictví, ale o tom budu ještě hovořit podrobněji ve druhé části svého vystoupení.

Na neformálním setkání s ministry pro rodinu se budeme věnovat zejména diskusi o Barcelonských cílech, které byly přijímány v roce 2002, tedy před vstupem nových členských zemí EU. Chceme upozornit na to, že Barcelonské kvantitativní cíle v oblasti péče o předškolní děti překračují agendu zaměstnanosti či rovných příležitostí a dotýkají se rodinné politiky, tedy výlučné kompetence členských států. Chceme také zdůraznit ekonomickou soběstačnost, svobodu rodin rozhodovat o způsobu péče o své děti a tudíž i princip, že rodičovská péče nebo jinak zabezpečená individuální péče o děti zůstane minimálně rovnocennou a stejně podporovanou alternativou, jako kolektivní péče. Na tuto debatu ministrů naváže ve dnech 5. a 6. února konference k rodinné politice na téma: „Rodičovská péče o děti a politika zaměstnanosti“.

Na programu našeho předsednictví máme ještě další tři konference k migraci, zaměstnanosti a sociálním službám. První se uskuteční ve dnech 26. a 27. února na téma: „Posilování konkurenceschopnosti EU – potenciál migrantů na trhu práce“. Druhá konference k zaměstnanosti se uskuteční ve dnech 25. a 26. března a bude se zabývat implementací společných principů flexijistoty v době hospodářské krize. To znamená aktivní politikou trhu práce, pracovněprávní ochranou, celoživotním vzděláváním a sociální ochranou. Na konferenci naváže neformální setkání Výboru pro zaměstnanost (EMCO). Třetí konference - k sociálním službám - se uskuteční ve dnech 22. a 23. dubna a tématem budou „Sociální služby jako sektor nových pracovních příležitostí; sociální služby jako účinný nástroj sociálního začleňování a kvalita a dostupnost sociálních služeb.“ Také na tuto konferenci naváže neformální setkání Výboru pro sociální ochranu (SPC).

Uvedené konference a neformální setkání budou organizovány tak, aby umožňovaly otevřenou výměnu názorů a zkušeností. Budou příležitostí k vzájemnému setkávání a poznávání a já vidím jejich přidanou hodnotu i v tom, že nám výstupy z konferencí mnohdy usnadní řešení i velmi složitých otázek a problémů.

V rámci českého předsednictví se uskuteční dvě formální zasedání Rady EPSCO, první v březnu a to druhé v červnu. Březnové zasedání Rady EPSCO bude tradičně věnováno Lisabonské strategii a přípravě jarní Evropské rady. Chtěli bychom připravit a také schválit závěry Rady ke zprávě Evropské komise o uplatňování přechodných opatření na volný pohyb pracovníků a závěry Rady ke sdělení Komise „Novými dovednostmi k novým povoláním“, které považujeme za zásadní. Budeme usilovat o dosažení politické dohody u návrhu revize nařízení o Evropském globalizačním fondu a chceme také diskutovat některé otázky návrhu směrnice o jednotném povolení k pobytu a zaměstnání a rámci základních práv příslušníků třetích zemí v EU. Na březnovém zasedání by mohlo dojít i ke schválení návrhu nařízení o rozšíření platnosti nařízení o koordinaci systémů sociálního zabezpečení na příslušníky třetích zemí.

Politickou rozpravu formálního zasedání Rady EPSCO v červnu chceme věnovat aktuálním otázkám sociální ochrany v kontextu demografických změn. Jsme připraveni zhodnotit naplňování nové sociální agendy EU. V návaznosti na předsednické konference a práci výborů pro zaměstnanost a pro sociální ochranu bychom chtěli diskutovat uplatňování principů flexijistoty v reakci na hospodářskou krizi a roli sociálních služeb. Do diskuse chceme zařadit i zprávu Skupiny na vysoké úrovni pro zdravotní postižení o naplňování úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením. V kontextu podpory rodinné politiky budeme usilovat o dosažení politické dohody u dvou směrnic týkajících se rodiny a práce, a sice směrnice o pracovních podmínkách těhotných žen a žen na mateřské dovolené a směrnice o rovném zacházení s osobami, které jsou samostatně výdělečně činné.

Tím se dostávám ke druhé části svého vystoupení, ve kterém bych Vás rád seznámil s postojem předsednické země k některým dokumentům a aktuálním návrhům legislativních a nelegislativních opatření.

Koncem minulého roku Evropská komise představila a následně i Evropská rada schválila Evropský plán hospodářské obnovy. Česká republika považuje tento plán za dobrý základ pro rychlou a koordinovanou reakci členských zemí EU na finanční a hospodářskou krizi. Podle našeho názoru je tento plán v souladu s Paktem stability a růstu a navrhovaná opatření určitě přispějí k naplnění obsahu a cílů Lisabonské strategie. Česká republika vítá zejména iniciativy směřující ke snížení administrativního zatížení podniků, k podpoře investic apod. Není to stát, ale soukromý sektor, kdo vytváří pracovní příležitosti a ty v Evropě potřebujeme především. V oblasti trhu práce se klade správně důraz na provádění ucelených strategií flexijistoty, tedy na modernizaci pracovněprávních vztahů, aktivní politiku zaměstnanosti, strategii celoživotního vzdělávání a modernizaci systémů sociální ochrany. Česká republika rovněž vítá návrhy na zjednodušení pravidel čerpání Evropského sociálního fondu a souhlasí s navrhovanými změnami nařízení o Evropském globalizačním fondu.

V souvislosti s reakcí na finanční a hospodářskou krizi mi dovoluji ještě jednu poznámku. Hledání přiměřených řešení v krizových hospodářských situacích je vždy velmi složitým politickým úkolem. Velmi snadno se v tomto případě může politik stát příznivcem krátkodobých, často i populistických opatření, které Evropě více uškodí, než pomohou. Současné hospodářské problémy by podle názoru předsednictví měly být silným impulsem pro provedení nebo dokončení zásadních a dlouho odkládaných strukturálních reforem směřujících k posílení dlouhodobého růstového potenciálu a konkurenceschopnosti EU. Za rozumnou reakci na krizi nepovažujeme například zvyšování dávek v nezaměstnanosti nebo prodlužování doby jejich vyplácení. Vždy je třeba brát v úvahu i dlouhodobou udržitelnost veřejných financí.

Koncem minulého roku měla Evropská komise vydat kompletní Lisabonský balíček, který měl obsahovat Integrované směry pro růst a pracovní místa, Integrovaná doporučení jednotlivým členským státům a hodnocení Komunitárního lisabonského programu, tedy zprávu o pokroku dosaženém na unijní úrovni a doporučení pro další období. Evropská komise však odložila předložení těchto dokumentů až na konec ledna, možná až na únor s tím, že by měly reagovat na aktuální situaci evropské ekonomiky. Tato situace vnáší podle

našeho mínění určitou nejistotu do naplánovaných standardních procesů přípravy jarní Evropské rady.

České předsednictví, podpořené naprostou většinou členských států, zaujímá negativní postoj k uvažované modifikaci Integrovaných směrů pro hospodářský růst a zaměstnanost. Zastáváme názor, že existující integrované směry vytvářejí solidní základ a poskytují dostatečný manévrovací prostor pro řešení nepříznivých důsledků finanční a hospodářské krize. Případná revize těchto směrů by měla probíhat podle našeho názoru až ve světle diskusí o budoucí podobě Lisabonské strategie po roce 2010. V současné době považujeme za velmi důležité neztrácet čas a jistotu při přípravě národních programů reforem. Chceme apelovat na Evropskou komisi, aby postupovala standardní cestou a co nejrychleji vydala specifická doporučení jednotlivým členským státům.

A nyní ke směrnici o pracovní době. Jsme velmi zklamáni z výsledku hlasování Evropského parlamentu, které je v protikladu ke kompromisu dosaženému v Radě EU. Společná pozice Rady byla složitě a dlouhodobě vyjednáváním kompromisem. Bylo to velmi politicky citlivé a technicky složité jednání s cílem nalézt nutnou rovnováhu mezi flexibilitou pracovní doby a pracovního trhu a současně dostatečnou ochranou zaměstnanců. Otevřeně mohu prohlásit, že společná pozice Rady v otázce opt-out chránila zaměstnance lépe než pozměňovací návrhy schválené Parlamentem. Najít funkční řešení pro všechny sektory hospodářství a pro 27 členských zemí není jednoduché. Není pravda, že společná pozice Rady je asociální, nebo že představuje návrat do 19. století. Chci zdůraznit, že toto byla účelová dezinterpretace.

Rada je však připravena dále jednat s Evropským parlamentem a hledat dohodu ve smířčím řízení. Z titulu předsednictví v Radě EU budeme intenzivně jednat jak v rámci Rady s členskými státy, tak s představiteli Evropského parlamentu. Rada vzala na vědomí opakovaně schválenou pozici Parlamentu a je si vědoma, že za účelem nalezení dohody bude muset ze své vlastní pozice slevit. O kolik a jakým směrem, to je nyní předmětem našeho jednání s členskými státy.

První diskuse se členskými státy na úrovni náměstků a státních tajemníků se uskutečnila v Praze dne 14. ledna, další diskuse se bude konat na úrovni ministrů v rámci neformálního EPSCO v Luhačovicích. Následně Coreper schválí oficiální mandát pro jednání předsednictví v rámci dialogu.

Při této příležitosti chci zdůraznit, že dohoda nebude možná bez ústupků ze strany Parlamentu, a proto bych rád apeloval také na Vás, poslance Výboru pro zaměstnanost a sociální věci. Je třeba diskutovat věcně a bez populistických hesel. Každému by mělo být jasné, že pokud nedosáhneme kompromisu přijatelného pro obě instituce, bude nadále platit současná směrnice. Pozice a ochrana pracovníků bude tedy horší než by mohla být, pokud bychom se dohodli.

Jak jsem se již zmínil, mobilita a volný pohyb pracovníků bude jedním z prioritních témat českého předsednictví. Naší snahou bude poukázat na přetrvávající bariéry v mobilitě pracovníků EU, s cílem uvolnění pracovního trhu ve všech členských státech. Další setrvávání na přechodných opatřeních se ukazuje jako bezpředmětné. Je projevem populismu a

kontakt: Jana Říhová, tisková mluvčí pro předsednictví, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
tel.: +420 221 922 249, GSM: +420 725 761 147 ; e-mail: jana.rihova@mpsv.cz , www.mpsv.cz
www.eu2009.cz

předsudků. Plně souhlasíme se závěry zprávy Evropské komise o aplikaci přechodných období na volný pohyb pracovních sil a chceme k této zprávě předložit Radě EU politické závěry k mobilitě a volnému pohybu pracovních sil. Navrhujeme, aby Evropská komise vyžadovala řádné zdůvodnění pro další prodloužení přechodných období, pokud se k němu některá ze zemí rozhodne i po 1. květnu 2009. Věřím, že i Evropský parlament v tomto směru podpoří úsilí Rady a českého předsednictví.

Na podporu mobility a pohybu osob v rámci EU uděláme jako předsednictví vše proto, abychom dosáhli s Parlamentem dohody v druhém čtení k nařízením o koordinaci sociálního zabezpečení a aby tak mohla nová nařízení vstoupit konečně v platnost a nahradit nařízení 30 let stará.

V souvislosti s reakcí na finanční a hospodářskou krizi jsem se zmínil o tom, že v zásadě podporujeme změny nařízení o Evropském globalizačním fondu, které navrhla Evropská komise. Tyto změny především rozšiřují možnosti čerpání fondu, rozšiřují působnost fondu, zvyšuje se podíl finančního příspěvku poskytovaného Evropskou komisí a prodlužuje se i doba použití finančního příspěvku. To všechno dohromady by mělo podle našeho názoru lépe vyhovovat potřebám všech členských států, které se rozhodly nebo rozhodnou Fond využít. I když v prvních diskusích některé členské země vyjádřily pochyby o naléhavosti a užitečnosti návrhu, chceme věřit, že se nám podaří – společně s Parlamentem - dosáhnout politické dohody a rychlého schválení v průběhu našeho předsednictví v březnu, případně v červnu tohoto roku.

Chtěl bych ještě zmínit dvě věci, které považuji za důležité. Podporujeme návrhy a kroky Evropské komise obsažené ve sdělení Komise „Novými dovednostmi k novým povoláním“. Předvídání kvalifikačních potřeb v návaznosti na potřeby pracovního trhu je sice teoreticky i prakticky náročnou záležitostí, ale ve svém důsledku posiluje konkurenceschopnost EU. Evropská pracovní síla nemůže v globální světové ekonomice soutěžit úrovní mezd, ale může vítězit svými znalostmi a zkušenostmi. Povede to i ke snižování nákladů a zefektivnění vzdělávacího procesu, zejména pokud jde o přípravu na povolání. V tomto smyslu chceme připravit závěry Rady EU, které podpoří návrhy Evropské komise v oblasti předvídání kvalifikačních potřeb.

Pokud jde o návrh nové antidiskriminační směrnice, jako předsednictví jsme toho názoru, že k dosažení konsenzu bude potřeba ještě vést v Radě dlouhé debaty. Dosavadní projednávání naznačuje celou řadu otevřených právních a výkladových otázek, otázek o věcném a osobním rozsahu směrnice. Budeme v projednávání pokračovat, ale upřímně říkám, že dosažení politické dohody během našeho předsednictví nepředpokládám.

Vážený pane předsedo, dámy a pánové, chci Vám poděkovat za pozornost a za dosavadní spolupráci. Věřím, že se nám s Vaší pomocí podaří vyřešit složité úkoly, o kterých jsem hovořil. Osobně Vám přeji v tomto roce hodně zdraví, radosti z práce a také úspěch v nových volbách do Evropského parlamentu. A nyní jsem připraven odpovědět na Vaše dotazy.

